2816
h. 82

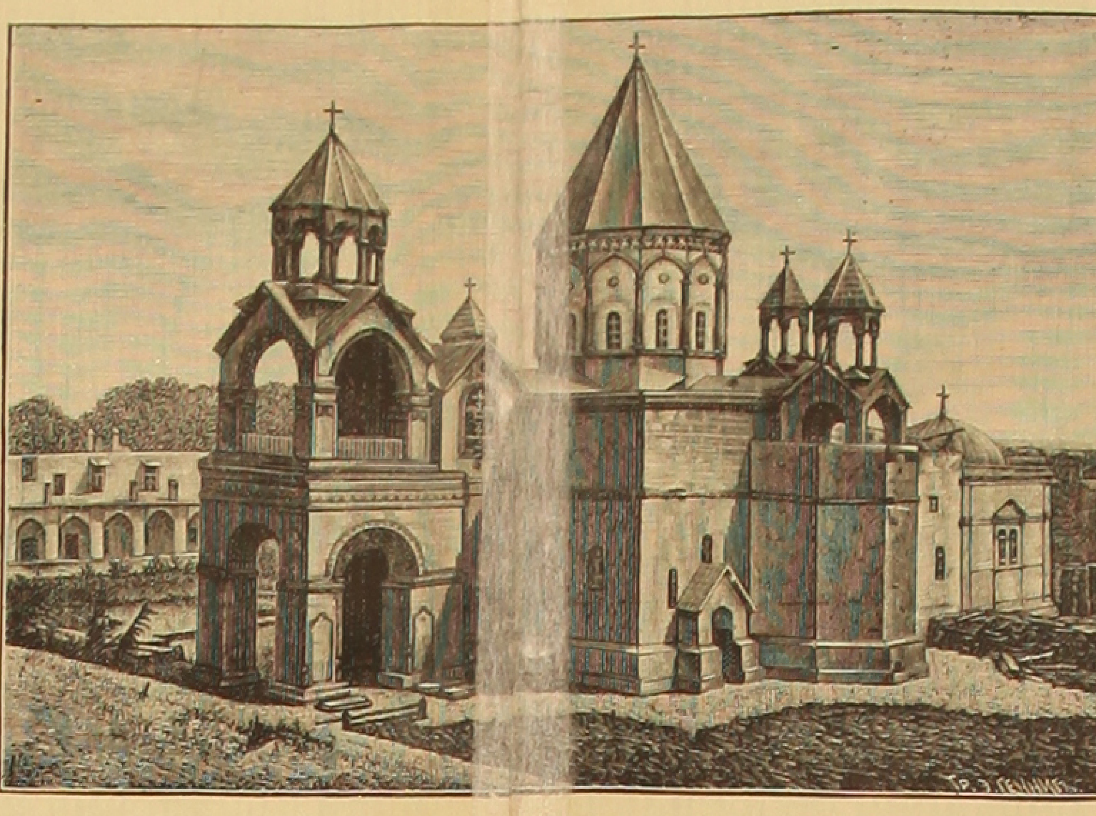

ԽՈՐԷՆ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՆՀԱՍԱՆԵԼԻ
ԿԱՄՕՔՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ
ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ ԱԹՈՌՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՍՐԲՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԷՋՄԻԱԾՆԻ

Շնորհազարդ Տ. ՍԱՀԱԿ Բ. եւ Աթոռակից Տ. ԲԱԲԳԷՆ Ա. կաթողիկոսաց տանն Կիլիկիոյ, Ամենապատիւ Պատրիարքի Առաքելական Աթոռոյն Ս. Յակոբեանց Երուսաղէմի Տ. ԹՈՐԳՈՄ Արքեպիսկոպոսի, Ամենապատիւ Պատրիարքի Հայոց Կ. Պօլսոյ Տ. ՄԵՍՐՈՊ Արքեպիսկոպոսի, Գերապատիւ Առաջնորդաց համօրէն թեմօրէից Մերոց, արքեպիսկոպոսաց, եպիսկոպոսաց, վարդապետաց, քահանայից եւ ամենայն պաշտօնէից Ս. Եկեղեցւոյս, Ընդհանուր Բարեգործական Միութեան եւ ամենայն ազգային աստուածահաճոյ հաստատութեանց եւ վարչութեանց նորին եւ համօրէն հաւատացեալ հօտին Հայաստանեայցս Եկեղեցւոյ, որ ի Հայաստան աշխարհի, ի Հանրապետութիւնս Խորհրդային Միութեան եւ յամենայն պետութիւնս ի սփիւռս աշխարհի, ողջոյն Հայրապետական եւ օրհնութիւն ի Միածնակէջ Տաճարէս Ս. Էջմիածնի:

Ապաքէն յայտ է ամենեցուն եղբարց Մերոց սիրելեաց եւ հոգեւոր որդւոց ընտրութիւն Մեր յԱթոռ Կաթողիկոսութեան Ամենայն Հայոց ի ձեռն Համազգային-Եկեղեցական Ժողովոյ, գումարելոյ ի տասէն ցտասնեւերեքն նոյեմբերի 1932 ամի: Յուշ ածեալ զպատմութիւն ժողովոց եւ զընտրութիւնս կաթողիկոսաց մերոց, կոչեմք զսա եզական՝ ոչ միայն ըստ գործառնութեամբ իւրով, առանց արտաքին ներգործութեանց եւ թելադրութեանց ի վերայ, այլ եւ նորոգութեամբ հնաւանդ սովորութեանն՝ ըստ ոգւոյ Մերս Եկեղեցւոյ, որ հայի յընտրութիւն միոյ եւ եթ թեկնածուի կաթողիկոսի եւ յօծումն նորա անմիջական, առանց միջամտութեան կամ հաստատութեան մարմնաւոր իշխանութեանն: Ընտրութիւն Մեր կատարեցաւ յերկոտասաներորդ աւուր նոյեմբերի, իսկ զհայրապետական օծումն ընկալաք զկնի աւուր միոյ, ըստ միահամուռ ցանկութեան ամենայն ժողովականաց:

Զայս ամենայն եւ զյաջողութիւն ելից ժողովոյն պարտիմք բարեհաճութեան Խորհրդային Կառավարութեան Հայաստանի:

Յայտ առնելով զայսպիսի բարեբաստիկ նշանաց սկզբնաւորութեան Մերոյս Հայրապետութեան, սակայն ոչ մոռանամ զմտաւ ածել զդժուարին հանգամանս ժամանակի եւ բերմանց, յորում վիճակեցաւ Մեզ բազմիլ յԱթոռ առաքելաշնորհ Լուսաւորչին տանս Թորգոմեան եւ սրբազան յաջորդաց նորին, կենդանի նահատակութեամբ եւ բազմերախտ գործովք եւ արդեամբ որոց՝ յընթացս բազմահոլով դարուց, եհաս Մեզ նաւ Եկեղեցւոյ Մերոյ Սրբոյ անվթար յամենայն խութից եւ անփորձ ի փոթորկալից ալեաց: Յաջողեսցի՞ եւ Մեզ կատարել զնոյն պարտս, ցեղեալն ի վերայ Մեր թելադրութեամբն Աստուծոյ եւ ընտրութեամբ ժողովականաց համայն հաւատացեալ հօտին Հայաստանեայցս Եկեղեցւոյ:

Զի տեսանեմք զհաւատացեալ ժողովուրդն Մեր ցրուեալ ի սփիւռս աշխարհի, զրկեալ ի հայրենի տանէ եւ յընչից, թափառական յոլորտս օտար եւ հեռաւոր աշխարհաց, ծփեալ եւ պաքեալ յերեսաց աղքատութեան եւ պանդխտութեան, ենթակայ այլասերման, տատանեալ ի հաւատս եւ բեկեալ ի յոյսս: Յաջողեսցի՞ եւ Մեզ մխիթարել զսուգս, բժշկել զհոգւով հիւանդացեալս, կանգնել զգլորեալս եւ հաստատել ի հաւատ եւ ի յոյս, ժողովել ի մի զցրուեալսն ի հոգեւոր հայրենիս, ի փարախ Լուսաւորին Մերոյ Հայաստանեայց: Յաջողեսցի՞ Մեզ ի կատար ածել զորոշումն Համազգային-Եկեղեցական Ժողովոյն, կազմել զնոր սահմանադրութիւն, ըղխեալ ի նուիրական եւ ի պատմական աւանդութեանց Եկեղեցւոյ Մերոյ, ի նկատ առեալ եւ զպատմական իրաւակարգ ժողովրդոց, յորոց մէջի բնակեալ կան հաւատացեալք Մերոց, բարեկարգել եւ նորոգել զհնացեալ սովորութիւնս եւ կարգս, որք կարօտին արդիացութեան ըստ պահանջից եւ կարեաց նորոյ ժամանակի ի սահմանս իմաստուն խոհականութեան եւ զգուշաւորութեան, բարւոքել զնիւթական ծանր վիճակ Աթոռոյս ի պահպանութիւն եւ ի յառաջատուութիւն միաբանական ուխտիս եւ դաստիարակել զմանկունս Եկեղեցւոյ ի սպասաւորութիւն եւ ի կենդանի քարոզութիւն Բանին կենաց: Յուսալ յուսամ միայն յողորմութիւն եւ յօգնականութիւն Աստուծոյ, եթէ հասանիցէ Մեզ ի թիկունս՝ առ ի զօրացուցանել զտկարութիւնս ի պահպանութիւն եւ ի կարգաւորութիւն լրութեան Եկեղեցւոյ Մերոյ Սրբոյ:

Յուշ ածելով զդժուարութիւնս ժամանակիս եւ հանգամանաց, սակայն ոչ զանգիտիմ զշնորհս Աստուծոյ, զի չեմ միայնակ ի կրել զծանր լուծ պարտաւորութեանցս ի կառավարութեան սրբոյ Եկեղեցւոյ եւ համօրէն հաւատացեալ հօտին, զի ունիմք ընդ Մեզ զՏէր ՍԱՀԱԿ Կաթողիկոս տանն Կիլիկիոյ, զիմաստութեամբ ծերացեալ եղբայրն Մեր ընդ Աթոռակցաւ իւրով Տեառն ԲԱԲԳԷՆԻ, զՏէր ԹՈՐԳՈՄ Արքեպիսկոպոսն յաթոռ Պատրիարքութեան Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ Երուսաղէմի, զՏէր ՄԵՍՐՈՊ Արքեպիսկոպոսն յաթոռ Պատրիարքութեան Կ. Պօլսոյ, այլ եւ առ Մեզ ունիմք զանդամս Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդոյ եւ զմիաբանական ուխտ Ս. Աթոռոյս, զամենայն Առաջնորդս թեմօրէից Մերոց, զազգային-եկեղեցական վարչութիւնս եւ զխորհուրդս, որք միացեալ ի սիրտ եւ ի հոգի սիրովն Քրիստոսի եւ Եկեղեցւոյ Մերոյ, օգնական լիցին ի կատարման պարտեացս ի պահպանութիւն եւ ի պայծառութիւն Մօրս ընդհանրականի եւ հոգեւորի:

Արդ, առ Ձեզ են բանք իմ, Շնորհազարդ Տ. ՍԱՀԱԿ Կաթողիկոս տանն Կիլիկիոյ եւ Աթոռակից Տ. ԲԱԲԳԷՆ, ողջունեմ զՁեզ սիրով եղբայրութեան, որպէս զհոգեւոր եւ զսիրելի հարազատս Մեր, չեն ինչ թեթեւ եւ վիճակեալ Ձեզ պարտիք առ ի հովուել եւ ի մի ժողովել զհաւատացեալ Ձեզ հօտ, որ ի հեռաւոր մրրկաց բերմանց, զրկեալ ի հայրենի երկրէն, տարագրեալ ի սրոյ, ի սովոյ եւ ի համաճարակ հիւանդութեանց, մնացորդքս միայն մակացեալ կայ ընդ հովանեաւ հոգեւոր տեսչութեան Ձերոյ, ընդ հիւրընկալ երկնի ազնիւ ժողովրդեանն Սուրիոյ: Հաճութեամբ տեղեակ եմք զբազմազան վաստակոց եւ աշխատանաց Ձերոց ի վերակազմութիւն կաթողիկոսարանիդ, ի բացումն դպրոցաց եւ աստուածահաճոյ հաստատութեանց առ Ձեզ եւ յամենայն քաղաքս եւ յաւանս, ուր բնակեալ եւ գաղթեալ կան ազգայինք Մեր: Ուրախ եմք յոյժ ընդ վաստակ եւ ընդ յաջողութիւն Ձեր, զոր իմ իսկ սեպհական համարիմ:

Ողջունեմ եւ զՁեզ, եղբայր Մեր՝ Ամենապատիւ Տէր ԹՈՐԳՈՄ Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի՝ միաբանական Ուխտիւդ, Աթոռ Պատրիարքութեանդ հանդերձ այլ սրբազան տեղեօք պարծանք մեր են, Հայաստանեայցս Եկեղեցւոյ եւ հօտի յաչս ընդհանուր քրիստոնէութեան, տեղիք սուրբ զարշապարաց եւ կենդանարար աւետարանական քարոզութեան Փրկչին մերոյ, ի պահպանութիւն եւ ի պայծառութիւն որոց ուխտեալ Դուք եւ միաբանական ուխտ Ս. Յակոբեանց: Հայցելով զխնամս եւ զհովանաւորութիւն Աստուծոյ ի վերայ Ձեր եւ միաբանութեանդ, մաղթեմք եւ ցանկամք, զի Պատրիարքարանդ եւ վանք եղիցին ընդ կրօնականին եւ լուսաւոր ջահ եկեղեցական-ազգային գիտութեանց, մշակութեան, զարգացման, արուեստի եւ պատմութեան ազգիս, շաղկապ կենդանի ներկայիս ընդ անցելոյն, ժառանգաւոր դպրոցդ սերմնարան քրիստոնէական կենդանի քարոզութեան եւ տան ճշմարիտ դաստիարակութեան եւ լուսաւոր պատրաստութեան ուխտի մանկանց եւ պաշտօնէութեան մերս Եկեղեցւոյ: Ուրախ եմք հոգւով, զի ի ժամանակս նախորդի, Հոգելոյս Տէր ԵՂԻՇԷԻ Պատրիարքի սկզբնաւորեալ, այժմ առաւել եռանդեամբ շարունակէք զգործ յառաջադիմութեան ժառանգաւորաց դպրոցիդ, զվերակազմութիւն տպարանիդ եւ հրատարակչական գործոյ, որպէս եւ նիւթական բարեկարգութեան վանուցդ:

Ողջունեմ եւ զՁեզ, եղբայր Մեր Տէր ՄԵՍՐՈՊ Արքեպիսկոպոս՝ Պատրիարք Հայոց Կ. Պօլսոյ, հանդերձ Եպիսկոպոսական եւ քահանայական դասիւդ եւ Ազգային-Եկեղեցական վարչութեամբք: Եւ Դուք չէք ազատ ի վշտաց եւ ի նեղութեանց բերմամբ բարձր պաշտօնիդ: Մաղթեմք վասն ձեր ամենեցուն՝ զօրանալ շնորհօք Վերին տեսչութեան, որ ղեկավարն է բաղդի եւ կենաց ազգաց եւ ժողովրդոց, զի կարող լինիցիք տանել զլուծ՝ եդեալն ի վերայ Ձեր, մխիթարել զժողովուրդն Մեր, որ ի Կ. Պօլիս եւ յամենայն գաւառս, պահպանելով որպէս զթանգագին մասն եւ ժառանգութիւն ընդհանրական Եկեղեցւոյս, հաստատեալ ձեռամբ Լուսաւորչին Հայաստանեայց:

Ընդ հայրական ողջունիս յորդորեմ եւ զՁեզ, զամենայն Առաջնորդս թեմօրէից Մերոց, զդասս եպիսկոպոսաց եւ վարդապետաց, որք ի Հայաստան աշխարհի, ի Խորհրդային Միութեան եւ յարտասահմանի, լինել զգաստ եւ աշալուրջ ի պաշտամանդ, ժիր ի քարոզութեան Բանին կենաց, օղակ կենդանի ընդ մէջ հաւատացեալ ժողովրդոց եւ Հայրապետական Աթոռոյ, զի ամենեքեան Դուք հոգեւոր որդիք էք Մեծի Տանս եւ անդամք միաբանական ուխտիս, որ ի Ս. Էջմիածին: Զգուշացուցանեմք մանաւանդ զԱռաջնորդս արտասահմանեան թեմօրէից, հեռի կալ եւ պահել զհաւատացեալ Ձեր ժողովուրդ ի կուսակցական պայքարաց եւ յանախորժութեանց, հայելով միայն ի բարոյական եւ ի կրօնական շինութիւն հօտիդ: Հայրենի երկիրս եւ համայն ազգ ի սփիւռս կարօտին խաղաղութեան առ ի բուժել զընկալեալ վէրս իւրեանց, ուստի եւ պարտիք զան գործել վարել ի մէջոյ հաւատացելոց զամենայն ինչ, որ հակառակ կայ խաղաղութեան եւ մի՛ թողուլ զթշնամական արարս ընդդէմ Մայր Հայրենեաց Մերոց՝ Խորհրդային Հայաստանի եւ Կառավարութեան նորին: Յորդորեմք եւ զքահանայս եւ զամենայն պաշտօնեայս ընդ իշխանութեամբ Ձերով, կենցաղավարութեամբ եւ հաւատարմութեամբ առ մայրս մեր Ս. Եկեղեցի, օրինակ հանդիսանալ ամենայն հաւատացելոց, վառել զջահ հաւատոյ եւ բարեպաշտութեան ի հոգիս հաւատացելոց: Ողջունեմք եւ օրհնեմք զամենայն Ազգային-Եկեղեցական վարչութիւնս եւ խորհուրդս թեմօրէից եւ եկեղեցեաց, որք առ ի Միութեանս եւ յարտասահմանեան գաղութս:

Ողջունեմք եւ օրհնեմք յանուն Տեառն զամենայն հաստատութիւնս, որք հային ի պահպանութիւն եկեղեցեաց, դպրոցաց, յօգնութիւն աղքատաց եւ յայլ աստուածահաճոյ նպատակս, եւ ի գլուխ ամենեցուն զԲարեգործական Ընդհանուր Միութիւն ամենայն մասամբք, որ օգտակար եւ ընդարձակ գործունէութեամբ իւրով գրաւեալ է զսէր եւ զհամակրութիւն համայն Հայոց-սրբելով զարտասուս բազմաց նեղելոց եւ վշտացելոց յերեսաց անողորմ չքաւորութեան, բանալով զդրունս եւ արհեստանոցս ի դաստիարակութիւն որբոց եւ աղքատաց: Յորդորեմք զՁեզ ամենեսին, զվարիչս ամենայն բարենպատակ ընկերութեանց եւ հաստատութեանց, իբրեւ պահել զՄեզ յամենայն ձեռնարկութիւնս եւ ի գործառնութիւնս, զի եւ ես ուրախ եղէց ընդ յառաջադիմութիւն եւ ընդ բարեգործութիւն որդւոցս, օրհնելով զանուն Տուողին շնորհաց, որ հաստատեալ է ի հոգիս մարդկան զգութ եւ զսէր եղբայրական:

Հուսկ յետոյ ողջունեմք եւ օրհնեմք զՁեզ, ժողովուրդք Հայոց, որք բնակեալ կայք ի բնիկ հայրենի երկրին մերում եւ ի դրացի պետութիւնս Խորհրդային Միութեան: Ողջունեմք եւ օրհնեմք նաեւ զվտարանդի զաւակունս Մեր, նժդեհեալս յայլ եւ այլ սահմանս եւ ի քաղաքս արտասահմանեան ազգաց: Կենդանութիւն եւ պահպանութիւն հոգեւոր եւ թանգագին ժառանգութեանս, որ է Հայաստանեայց Եկեղեցի, կախեալ կայ ի հաւատոյ, ի սիրոյ եւ ի բարեպաշտական զգացմանց հաւատացելոցդ, զի չէք Եկեղեցի առանց ժողովրդեան, զի նա կեալ եւ մնայ յաւիտեան ի վերայ Վիմին կենդանւոյ, որ է հաւատ քրիստոնէական ի սիրտ հաւատացելոյ: Արդ սիրեցէք զմայրն Ձեր հաւատոյ, զսուրբ Եկեղեցի եւ եղերուք հաւատարիմ որդիք նորա՝ ուր եւ զանիցիք: Կատարեցէք զպարտս Ձեր ծնողական՝ դաստիարակելով զզաւակունս ի հոգի քրիստոնէական, ի սէր մայրենի Եկեղեցւոյ, լեզուի, հայրենեաց եւ սրբազան աւանդութեանց: Ջանացարուք պահել զբարձր անուն եւ զպատիւ ազգի յաչս օտարաց, յորոց մէջի բնակեալ կայք, աշխատութեամբ, մաքուր եւ ազնիւ կենցաղավարութեամբ, բարեպաշտութեամբ եւ կատարմամբ քաղաքացիական պարտաւորութեանցդ: Մի՛ անջատեսցեն զՁեզ տարածութիւնք հեռաւորք, ծովք եւ ովկիանոսք ի սիրոյ բնիկ ժողովրդեան, բնակելոյ ի պատմական հայրենիս եւ ի Մայր Աթոռոյ, որ սիրտ կենդանութեան եղեալ է հոգեւոր կենաց համայն ազգի, վկայ եւ կնիք յաւիտենական պատմական անցից, ուրախութեան եւ վշտի, յաջողութեան եւ տառապանաց ժողովրդեան Մերոյ դարուց ի դարս:

Որդեակք իմ հոգեւորք, հաստատեալք յօտար սահմանս հեռաւոր ազգաց եւ պետութեանց, զկնի յորդորական բանից եւ օրհնութեան ունիմք ասել Ձեզ եւ բան ինչ մխիթարական եւ աւետաւոր, զի թէպէտ ըստ բերման դժբաղդ հանգամանաց աւերեցաւ երկիր մեր եւ տարագրեցաւ կենդանի մնացեալ ժողովուրդն ի սփիւռս աշխարհի, որոց մասն են եւ բազումք ի Ձէնջ, սակայն ողորմութեամբն Աստուծոյ շնորհեցաւ մեզ Արարատեան աշխարհն սահմանակից գաւառօքն, ուր օր ըստ օրէ ծաղկեալ բարգաւաճի ի շինարարութեան եւ ի քաղաքակրթական-գիտական եւ ի տնտեսական ամենատեսակ ձեռնարկութիւնս ի ձեռն բարեջան Կառավարութեան Խորհրդային Հայաստանի: Ժողովուրդ մեր ջան ի գործ եդեալ զաւանդականն իւր աշխատասիրութիւն եւ գեանց, նորոգէ զաւերեալ հայրենիս իւր, բարեփոխելով զնա յերկիր պտղաբեր եւ բարեկեցիկ: Մինչ ի հաստատութիւն Խորհրդային Կառավարութեանն ի Հայաստան աշխարհի, յերեսաց աղքատութեան երկրին հազարք հազարաց յազգէ մերմէ խնդրէին զկեանս պատսպարան ի հացի յօտար քաղաքս Կովկասու, Ռուսաստանի եւ արտասահմանի, այժմ երկիր մեր ոչ միայն բաւարարէ զկարիս անդեան եւ կենաց բնիկ ժողովրդեանն, այլ եւ հեղհեղէ ընդունի ի ծոց իւր զցրուեալ որդիս յօտար սահմանաց: Զայս յայտ առնեմք Ձեզ, որդեակք Մեր սիրելիք, յուրախութիւն եւ ի մխիթարութիւն, յորդորելով զՁեզ ատարել բարոյապէս եւ նիւթապէս վերաշինութեան երկրիս, գիտութեամբ եւ զբարենպատակ ամենատեսակ հաստատութեանց առեալ, զվերաշինութիւնս քաղաքաց եւ գիւղօրէից, զգործարանաց եւ զծաղկմանէ երկրագործութեան, զի Դուք առ էք միայն ծառայն, արմատք եւ բուն կենդանութեան որոյ հաստատեալ կան ի պատմական հայրենիս մեր՝ ի Խորհրդային Հայաստանի:

Շնորհք, սէր եւ խաղաղութիւն եղիցի ընդ Ձեզ, ամէն:

Տուաւ Կոնդակս յամի շնորհաց Փրկչին 1933 ի 1 յունուարի
ըստ Տոմարիս ՌՅՁԲ, ի Հայրապետութեան Մերում յԱ. ամի
յԱրարատեան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, ի Վաղարշապատ:
Թ.

Գլավլիտ № 6531 (բ). Պատ. № 1527

(49800-ով)
ՀՍՍՀ ... ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм ССР
им. А. Мясникяна
36356-66
17-ԱԶ